

W ostatnich latach crowdfunding udziałowy stał się alternatywą dla tradycyjnych metod zapewniania przedsiębiorstwom dostępu do kapitału. Jednak z biegiem czasu na istotności zaczęły zyskiwać pytania dotyczące statusu prawnego inwestorów crowdfundingowych i zabezpieczenia ich praw. Niniejszy projekt ma na celu zidentyfikowanie potencjalnych wyzwań i zaproponowanie strategii zapewniającej równowagę między ochroną interesów inwestorów a wykorzystaniem możliwości oferowanych przez ten innowacyjny model finansowania.

Crowdfunding można zdefiniować jako otwarte zaproszenie – głównie za pośrednictwem Internetu – do udostępnienia środków finansowych przez grupę osób, a nie przez podmioty profesjonalne, w formie darowizn, w zamian za przyszły produkt lub w zamian za jakąś formę nagrody. W przeciwieństwie do pozostałych modeli crowdfundingu, crowdfunding udziałowy umożliwia inwestorom bezpośredni udział w sukcesie danego przedsięwzięcia.

Z jednej strony, crowdfunding udziałowy ma wiele zalet, w tym zdolność do demokratyzacji dostępu do kapitału i oferowanie możliwości inwestowania osobom z różnych środowisk. Crowdfunding udziałowy eliminuje bariery, umożliwiając każdemu, kto ma atrakcyjny pomysł lub projekt, zaprezentowanie swojej wizji i przyciągnięcie wsparcia ze strony globalnej publiczności. Ponadto, crowdfunding udziałowy z pewnością można wesprzeć przedsiębiorstwa w zakresie pozyskiwania finansowania na wczesnym etapie działalności. Co więcej, korzystanie z platform internetowych znacznie ułatwia interakcję między przedsiębiorcami a potencjalnymi inwestorami, co sprawia, że crowdfunding jest wysoce dostępny. Z tego względu może stanowić on atrakcyjną alternatywę dla tradycyjnych sposobów finansowania przedsiębiorstw, a ponadto wiele wskazuje, że ma potencjał, aby odegrać rolę w zakresie promowania zrównoważonego rozwoju.

Z drugiej strony, "crowdfunding może demokratyzować możliwości, ale demokratyzuje również ryzyko". Ryzyka związane z crowdfundingiem udziałowym zostały już omówione w literaturze, a Urząd Komisji Nadzoru Finansowego wyraził zaniepokojenie potencjalnymi zagrożeniami dla inwestorów indywidualnych, w tym takimi kwestiami jak nieprawidłowa wycena akcji, wprowadzająca w błąd reklama, ograniczone opcje wyjścia, ograniczone kompetencje regulacyjne, następcze rozwodnienie kapitału oraz ograniczony wpływ inwestorów na działalność spółki. Biorąc pod uwagę, że crowdfunding zawsze bazuje na zaufaniu, nieuczciwe działania stanowią poważne zagrożenie dla inwestorów. Doskonale ilustruje to przykład oszustwa, które miało miejsce w Stanach Zjednoczonych, gdzie Ascenergy, firma naftowo-gazowa, pozyskała 5 mln USD w ramach crowdfundingu, ale znaczną część środków przeznaczyła na cele niezwiązane z działalnością gospodarczą i spłaceniu innych podmiotów. Należy podkreślić, że takie przypadki nie są odosobnione.

W wielu jurysdykcjach przepisy dotyczące crowdfundingu udziałowego są fragmentaryczne lub w ogóle nie istnieją. Aby wypełnić tę lukę, prawodawca europejski, wprowadził Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/1503 z dnia 7 października 2020 r. w sprawie europejskich dostawców usług finansowania społecznościowego dla przedsięwzięć gospodarczych oraz zmieniające rozporządzenie (UE) 2017/1129 i dyrektywę (UE) 2019/1937, zwane dalej: Rozporządzeniem 2020/1503, które nie zostało bezkrytycznie przejęte w literaturze, ponieważ podnoszono, że poziom regulacji jest niewystarczający. Ponadto należy zauważyć, że zakres Rozporządzenia 2020/1503 koncentruje się przede wszystkim na statusie prawnym platform crowdfundingu udziałowego. Niestety w Polsce brakuje obecnie dodatkowych przepisów dotyczących konkretnie crowdfundingu udziałowego lub crowdfundingu w ogóle, poza ustawą o finansowaniu społecznościowym przedsięwzięć gospodarczych i pomocy dla kredytobiorców, która stanowi jedynie rozszerzenie prawodawstwa europejskiego. W związku z tym inne istotne aspekty crowdfundingu udziałowego, w szczególności status prawny inwestorów, pozostały w dużej mierze nieuwzględnione.

W oparciu o istniejące ramy prawne planowana jest próba odpowiedzi na pytanie w jaki sposób można udoskonalić i dostosować istniejące ustawodawstwo, aby zapewnić zarówno ochronę inwestorów, jak i skuteczne wykorzystanie możliwości, jakie oferuje crowdfunding udziałowy. Celem naukowym projektu jest zatem identyfikacja norm prawnych, które mogłyby wytworzyć pożądany status prawny inwestorów crowdfundingowych w Polsce. Zakres projektu ogranicza się do crowdfundingu udziałowego. Analiza obejmuje działania regulacyjne w Polsce i UE oraz w innych państwach członkowskich UE, ze szczególnym uwzględnieniem Niemiec, Włoch i Francji. Ponadto strategie regulacyjne stosowane w jurysdykcjach spoza UE - między innymi w Stanach Zjednoczonych, Wielkiej Brytanii, Chinach i Nowej Zelandii – będą służyć jako punkt odniesienia.